

Evropa brez meja

Schengensko območje

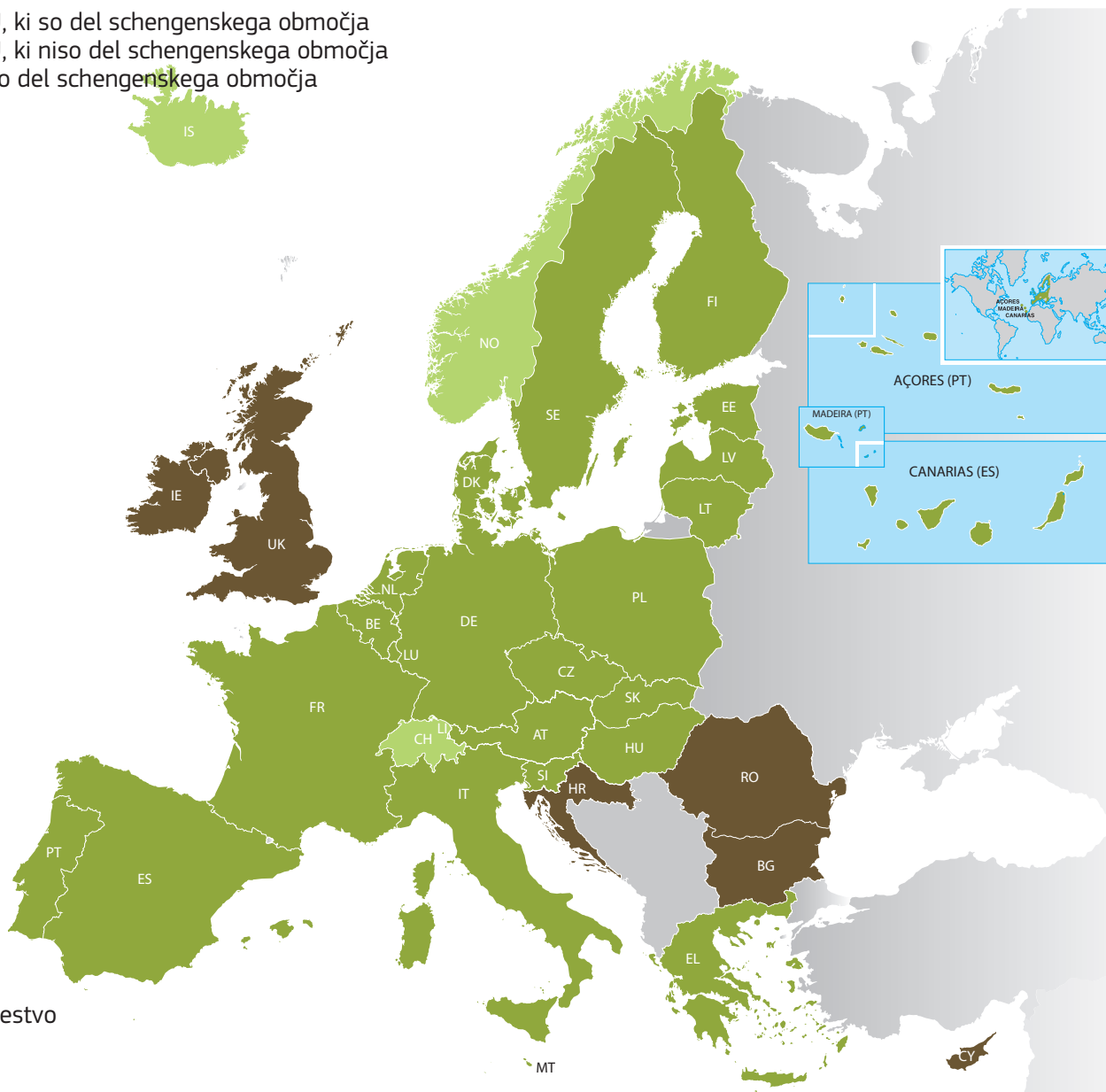

Migracije in
notranje zadeve

Schengensko območje

- države članice EU, ki so del schengenskega območja
- države članice EU, ki niso del schengenskega območja
- tretje države, ki so del schengenskega območja

AT	Avstrija
BE	Belgija
BG	Bolgarija
CH	Švica
CY	Ciper
CZ	Češka
DE	Nemčija
DK	Danska
EE	Estonija
EL	Grčija
ES	Španija
FI	Finska
FR	Francija
HR	Hrvaška
HU	Madžarska
IE	Irska
IS	Islandija
IT	Italija
LI	Lihtenštajn
LT	Litva
LU	Luksemburg
LV	Latvija
MT	Malta
NL	Nizozemska
NO	Norveška
PL	Poljska
PT	Portugalska
RO	Romunija
SE	Švedska
SI	Slovenija
SK	Slovaška
UK	Združeno kraljestvo

Opomba: Schengensko območje se je nazadnje razširilo 19. decembra 2011, ko je k območju pristopil Lihtenštajn.

Evropa brez meja

Schengensko območje

Zgodba se je začela leta 1985, ko se je pet držav članic EU odločilo odpraviti kontrole na notranjih mejah, s čimer je bilo oblikovano schengensko območje. Na celini, na kateri so nekoč potekali krvavi spopadi med narodi, ki so branili svoja ozemlja, meje danes obstajajo le še na zemljevidih. Evropejci vsako leto opravijo več kot 1,25 milijarde potovanj na schengenskem območju. Evropa brez notranjih meja zelo koristi tudi gospodarstvu, kar kaže na to, kako konkreten, priljubljen in uspešen je dosežek v zvezi z oblikovanjem schengenskega območja ter kako pomemben je za naše vsakodnevno življenje in za naše družbe. Ta skupni dosežek moramo ohraniti in okrepiti.

Po dveh grozovitih svetovnih vojnah smo potrebovali veliko let, da smo odpravili meje, zagotovili varnost in vzpostavili zaupanje. Oblikovanje schengenskega območja je eden od največjih dosežkov EU in ta dosežek je trajen. Zaradi prostega gibanja je Evropa manjša in to nas združuje. Izkoristite in cenite to pravico. Odpravite se na potovanje z vlakom ali avtomobilom in obiščite svoje sosede. Vse to je zdaj mogoče brez kakršnih koli pomislekov zaradi mej.

Srečno pot!

Dimitris Avramopoulos,
komisar za migracije,
notranje zadeve
in državljanstvo

Schengensko območje

Schengensko območje zagotavlja neovirano potovanje na ozemlju 26 držav z več kot 400 milijoni državljanov

Območje brez kontrol na notranjih mejah

V schengensko območje je trenutno vključenih 26 evropskih držav (od tega 22 držav članic EU): Belgija, Češka, Danska, Nemčija, Estonija, Grčija, Španija, Francija, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Madžarska, Malta, Nizozemska, Avstrija, Poljska, Portugalska, Slovenija, Slovaška, Finska in Švedska ter Islandija, Lihtenštajn, Norveška in Švica.

Te države so del območja brez kontrol na notranjih mejah, zato:

- ne izvajajo kontrol na svojih notranjih mejah (tj. mejah med dvema schengenskima državama);
- izvajajo usklajene kontrole na svojih zunanjih mejah (tj. mejah med schengensko in neschengensko državo) na podlagi jasno opredeljenih meril.

Tako lahko državljani EU in tudi državljani tretjih držav prosto potujejo po schengenskem območju, kontrola se izvaja le pri prehodu zunanje meje.

Bolgarija, Irska, Hrvaška, Ciper, Romunija in Združeno kraljestvo so države članice EU, ki (še) niso del schengenskega območja. To pomeni, da let iz ene od teh držav v schengensko državo velja za zunanji let in se zanj izvaja mejna kontrola. Vendar imajo državljani EU pravico do prostega gibanja, ko potujejo znotraj EU, ne glede na to, ali je država del schengenskega območja ali ne. Pri vstopu v državo članico EU, ki ni del schengenskega območja, se pri njih načeloma izvaja le minimalna kontrola, da se na podlagi njihovih potnih listin (potnega lista ali osebne izkaznice) preveri njihova identiteta.

Na notranjih mejah ...

... se ne izvaja mejna kontrola;

... morajo schengenske države odstraniti vse ovire za tekoč pretok cestnega prometa, kot so na primer nepotrebne omejitve hitrosti;

... se lahko izvaja policijska kontrola, vendar le na podlagi podatkov, ki jih policija pridobi o morebitnem ogrožanju javne varnosti ali o sumu čezmejnega kriminala;

... se lahko kontrola izvaja v pristaniščih in na letališčih, vendar le za preverjanje, ali je oseba zakonita imetnica vozovnice.

Če menite, da so vas nezakonito kontrolirali na notranji meji, lahko vložite pritožbo pri Evropski komisiji: http://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/make_a_complaint_sl.htm.

Pristop k schengenskemu območju

Da so schengenske države lahko pristopile k schengenskemu območju, so morale dokazati, da:

- lahko prevzamejo odgovornost za kontrolo na zunanji meji območja v imenu drugih schengenskih držav in za izdajanje enotnih vizumov za kratkoročno bivanje (schengenskih vizumov);
- lahko učinkovito sodelujejo z drugimi schengenskimi državami, da se po odpravi kontrol na notranjih mejah ohrani visoka stopnja varnosti;
- lahko izvajajo celoten sklop schengenskih predpisov, kot so na primer predpisi o kontrolah na kopenskih, morskih in zračnih mejah, izdaji vizumov, policijskem sodelovanju ter varstvu osebnih podatkov;
- se lahko povežejo s schengenskim informacijskim sistemom (SIS) in vizumskim informacijskim sistemom (VIS) ter ju uporabljajo.

V schengenskih državah se opravljajo redna preverjanja, s katerimi se nadzoruje pravilna uporaba schengenskih predpisov.

Varno območje

Schengenske države si izmenjujejo informacije, da bi zagotovile varnost na območju brez mej ter se borile proti organiziranemu čezmejnemu kriminalu in terorizmu. Okrepile so policijsko sodelovanje, zlasti z zasledovanjem, čezmejnimi nadzorom, ustanovitvijo skupnih policijskih centrov in enot ter uporabo SIS.

Pri zasledovanju lahko policija ene schengenske države storilce hudega kaznivega dejanja zasleduje čez mejo in pridrži na ozemlju druge schengenske države.

Čezmejni nadzor policiji omogoča, da zasleduje osebe, osumljene kaznivega dejanja, tudi prek notranjih mej schengenskega območja.

Schengenske države so do zdaj v Evropi ustanovile približno 50 dvo- ali večstranskih centrov za policijsko sodelovanje in znatno število skupnih enot, ki so zelo prepoznavne strukture okrepljenega sodelovanja. To omogoča hitro izmenjavo informacij na regionalni ravni in hiter odziv na neposredne nevarnosti v mejnih regijah.

Schengenski predpisi še vedno dopuščajo nacionalnim organom, da izjemoma in začasno ponovno uvedejo kontrole na notranjih mejah, kadar je varnost resno ogrožena ali kadar na zunanjih mejah obstajajo resne pomanjkljivosti, ki lahko ogrozijo splošno delovanje schengenskega območja.

Da bi olajšala zakonito potovanje brez ogrožanja varnosti, EU državam članicam namenja finančna sredstva, in sicer prek dela Sklada za notranjo varnost, namenjenega za meje. V obdobju 2014–2020 je za okrepitev upravljanja zunanjih mej in kontrol na njih na voljo skupaj 2,76 milijarde EUR, kar bo prispevalo k učinkovitejšemu boju proti nezakoniti migraciji in izboljšanju obravnave vlog za izdajo schengenskega vizuma. Poleg tega EU namenja milijardo EUR prek dela Sklada za notranjo varnost, namenjenega za policijo, da bi okrepila policijsko sodelovanje in izmenjavo informacij.

© Evropska unija

Schengenski informacijski sistem (SIS)

Schengenski informacijski sistem (SIS) je bil vzpostavljen, da bi pomagal ohranjati notranjo varnost v schengenskih državah ob odsotnosti kontrol na notranjih mejah. Gre za obsežen informacijski sistem, ki omogoča policiji, službam, pristojnim za migracijo, sodnim in drugim organom, da vnašajo in pregledujejo razpise ukrepov v zvezi s pogrešanimi osebami, osebami ali predmeti, povezanimi s kaznivimi dejanji, in državljanih tretjih držav, ki jim je prepovedan vstop na schengensko območje ali bivanje na njem. Tako je SIS temelj sodelovanja na področju kazenskega pregona, hkrati pa tudi veliko prispeva k zaščiti zunanje schengenske meje.

Pravica do dostopa do SIS

Vsaka oseba ima pravico dostopati do svojih osebnih podatkov v SIS in zahtevati, da se popravijo ali izbrišejo.

Če ste državljan tretje države, lahko zahtevo naslovite na konzulat katere koli schengenske države. Če ste državljan schengenske države, lahko zahtevo naslovite neposredno na pristojni nacionalni organ, odgovoren za izdajo razpisa ukrepa, ali posredno prek nacionalnega organa za varstvo podatkov.

Za več informacij o tem, kako lahko zahtevate dostop do svojih podatkov, preberite smernice na spletišču Evropskega nadzornika za varstvo podatkov: <https://secure.edps.europa.eu/EDPSWEB/edps/Supervision>.

Schengensko območje obdaja 42 673 km morskih mej in 7 721 km kopenskih mej

Območje s skupno zunanjo mejo

Schengenske države si delijo skupno zunanjo mejo, za katero imajo ob odsotnosti kontrol na notranjih mejah skupno odgovornost, da zagotovijo varnost na schengenskem območju. Vendar učinkovita kontrola na zunanji meji ne pomeni, da je Evropa postala „trdnjava“. Ravno nasprotno, spodbujanje poslovnih potovanj in turizma je bistveno za evropska gospodarstva. Poleg tega mora biti zunanja meja še naprej odprta za ljudi, ki iščejo zaposlitev ali zatočišče pred vojno in preganjanjem.

Državljan nekaterih tretjih držav potrebujejo za vstop na schengensko območje vizum. Schengenske države imajo skupne predpise za izdajanje schengenskih vizumov za kratkoročno bivanje, ki veljajo na celotnem schengenskem

območju. S tem vizumom lahko oseba prebiva in potuje na ozemljih schengenskih držav največ 90 dni v katerem koli 180-dnevnem obdobju.

Schengenski predpisi določajo tudi režim obmejnega prometa, s katerim se državljanom sosednjih tretjih držav, ki prebivajo blizu meje, omogoča lažji vstop na schengensko območje. Schengenske države lahko s sosednjimi tretjimi državami sklepajo sporazume, na podlagi katerih se pri obmejnih prebivalcih, ki morajo pogosto vstopati na schengensko območje, ne izvaja redna mejna kontrola ali se zanje ne zahteva schengenski vizum.

Patruljni čoln „Rio Tambre“, s katerim španska civilna garda patroljira v bližini španskega otoka Gran Canaria, ki je eden od Kanarskih otokov. Čoln je bil financiran iz Sklada EU za zunanje meje.

Norveška vojaška mejna straža, ki je pod nadzorom policije iz policijskega okrožja Ostfinnmark, patroljira ob meji z Rusijo blizu mesta Kirkenes na severu Norveške. Policijske motorne sani, del uniform in opreme so financirani iz Sklada EU za zunanje meje.

© Evropska unija, iStockphoto/Maciej Noskowski

Na zunanjih mejah ...

... se pri državljanih EU opravi minimalna kontrola, da se na podlagi njihovih potnih listin preveri njihova identiteta;

... morajo državljani tretjih držav predložiti veljavno potno listino in po potrebi vizum ali dovoljenje za prebivanje, pa tudi dokumente, ki upravičujejo namen prebivanja in dokazujejo, da imajo dovolj finančnih sredstev za preživljanje v tem času.

Ali ste vedeli, ...

... da je redno posodobljen seznam držav, katerih državljani potrebujejo vizum za vstop na schengensko območje, na voljo na spletišču Generalnega direktorata za migracije in notranje zadeve:
http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/borders-and-visas/visa-policy/index_en.htm;

... da je treba vlogo za izdajo schengenskega vizuma vložiti na konzulatu glavne namembne države članice schengenskega območja, ki lahko zagotovi tudi podrobne informacije o postopku za pridobitev vizuma?

Kako dolgo lahko prebivate na schengenskem območju s schengenskim vizumom ali brez njega?

Če niste prepričani, koliko dni še lahko prebivate na schengenskem območju, si pomagajte s kalkulatorjem za izračun trajanja bivanja na podlagi vizuma za kratkoročno prebivanje: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/index_en.htm.

Vizumski informacijski sistem (VIS)

Vizumski informacijski sistem (VIS) je sistem IT, ki povezuje schengenske konzulate v tretjih državah, pristojne nacionalne organe in vse zunanje mejne prehode schengenskih držav. Prek njega si lahko organi schengenskih držav, pristojni za izdajo vizumov, izmenjujejo informacije o vlogah za izdajo vizumov, mejna straža lahko na podlagi biometričnih podatkov (npr. prstnih odtisov) preveri, ali je oseba, ki predloži vizum, njegova zakonita imetnica, pristojni organi pa lahko identificirajo osebe, odkrite na schengenskem območju brez listin ali s ponarejenimi listinami. VIS uporabljajo tudi pristojni azilni organi.

Kakšne so koristi schengenskega območja za popotnike?

Evropejci vsako leto opravijo več kot 1,25 milijarde potovanj na schengenskem območju

Državljan EU

Francesca je italijanska študentka, ki želi s prijatelji obiskati Švedsko. Kupila je že vozovnico „Interrail“, vendar ne ve, katere potne listine potrebuje oziroma ali mora upoštevati kakršne koli posebne pravne formalnosti. Ker je državljanka EU, ima ob predložitvi veljavnega potnega lista ali osebne izkaznice pravico potovati v vse države članice EU, med potovanjem znotraj schengenskega območja pa ji teh listin ni treba predložiti. Vendar mora imeti pri sebi veljaven potni list ali osebno izkaznico, ker lahko organi od nje zahtevajo, da dokaže svojo identiteto.

Peter je Avstrijec. Načrtuje obisk Norveške, vendar ni prepričan, ali za Norveško veljajo isti predpisi o vizumih in potnih listih kot za države članice EU. Čeprav Norveška ni članica EU, je članica schengenskega območja in uporablja predpise o prostem gibanju. Zato bo Peter za dokazovanje svoje identitete, če bo treba, potreboval le veljaven potni list ali osebno izkaznico.

Danuta je Poljakinja in dela v Bruslju. Prihodnji mesec se mora udeležiti poslovnega srečanja v Varšavi, njenem rojstnem kraju, kjer živijo njeni starši. S seboj namerava vzeti hčerko Ewo, da bi preživela nekaj časa z babico in dedkom. Danuta in Ewa, ki sta državljanki EU, imata pravico potovati kamor koli v EU in po schengenskem območju. Njune pravice niso odvisne od tega, ali na primer potujeta v službene ali zasebne namene. Danuta mora poskrbeti le za to, da imata z Ewo vsaka svoj potni list ali osebno izkaznico.

Angel je Španec. Vsak mesec potuje z letalom v Bolgarijo na obisk k svojemu dekletu. Čeprav je Bolgarija država članica EU, še ni članica schengenskega območja, kar velja tudi za pet drugih držav članic EU (Irsko, Hrvaško, Ciper, Romunijo in Združeno kraljestvo). To pomeni, da mora Angel ob vstopu v Bolgarijo ali izstopu iz nje pokazati svoj potni list ali osebno izkaznico in iti skozi običajno, minimalno mejno kontrolo, ki velja za državljane EU.

Ali ste vedeli, ...

... da so praktične informacije o potovanju po Evropi na voljo na portalu Tvoja Evropa: ec.europa.eu/youreurope;

... da informacijsko središče Europe Direct Contact Centre odgovarja na vprašanja po telefonu (00800 67891011) in po e-pošti: europa.eu/europedirect?

Leta 2014 je bilo izdanih skoraj 16 milijonov schengenskih vizumov za državljane tretjih držav, ki so potovali na schengensko območje

Državljeni tretjih držav

Martine je kanadska študentka, ki je prejela štipendijo za dvomesečni študij na Sorboni v Parizu, kjer bo opravljala raziskavo za svojo diplomu. Preden se vrne v Kanado, namerava še tri tedne potovati po Grčiji, Španiji in Italiji. Kot državljanka tretje države lahko vstopi na schengensko območje in potuje po njem največ 90 dni, vendar mora izpolnjevati določene vstopne pogoje: imeti mora veljaven potni list, navesti mora namen potovanja ter dokazati, da ima dovolj sredstev za prebivanje v Evropi v predvidenem obdobju in da si je že kupila povratno vozovnico (ali da ima pri sebi dovolj denarja, da si jo lahko kupi). Ker je kanadska državljanka, ne potrebuje (schengenskega) vizuma za kratkoročno bivanje.

Punjit je državljan Indije. Načrtuje, da bo počitnice preživel na potovanju po več schengenskih državah: Grčiji, Španiji, Franciji in Italiji. V Evropi bo ostal en mesec. Indija je ena od tretjih držav, katerih državljani morajo pri prehodu zunanje meje schengenskega območja imeti vizum, zato potrebuje Punjit za potovanje v Evropo vizum za kratkoročno bivanje. Ker nobena od izbranih držav ni glavna namembna država, mora Punjit za vizum zaprositi na veleposlaništvu ali konzulatu tiste države članice EU, v kateri namerava prebivati najdlje. Če bo v posameznih schengenskih državah prebival enako dolgo, mora za vizum zaprositi na konzulatu države njegovega vstopa na schengensko območje. S tem vizumom bo lahko potoval po celotnem schengenskem območju.

Hisham je Tunizijec, ki živi v Nemčiji, počitnice pa preživlja pri starših v Tuniziji. Na poti domov namerava obiskati svojega brata na Portugalskem. Hisham ima veljavno dovoljenje za prebivanje, izdano v Nemčiji, ki je članica schengenskega območja. Dovoljenje za prebivanje in veljavna potna listina zagotavljata, da mu ni treba zaprositi za schengenski vizum. To pomeni, da lahko kot državljan tretje države z namenom kratkoročnega bivanja vstopi na Portugalsko, ki je prav tako

članica schengenskega območja, za kar pa ne potrebuje vizuma, ampak zgolj potni list in v Nemčiji izdano dovoljenje za prebivanje. Če bi bilo njegovo dovoljenje za prebivanje izdano v eni od držav članic EU, ki niso del schengenskega območja, ne bi mogel vstopiti na schengensko območje brez vizuma za kratkoročno bivanje.

Solinas je Bolivijka, ki je našla delo v Madridu in zato načrtuje selitev v Španijo. Ker namerava v Madridu ostati več kot 90 dni, potrebuje vizum za dolgoročno bivanje ali dovoljenje za prebivanje. Za nekatere kategorije delavcev, kot so visokokvalificirani delavci ali raziskovalci, določa pravo EU zahteve, ki jih morajo državljani tretjih držav izpolnjevati, da bi lahko prebivali in delali v EU. Za kategorije delavcev, ki jih pravo EU ne ureja, schengenske države same določijo zahteve za izdajo vizuma za dolgoročno bivanje ali dovoljenja za prebivanje.

Oblikovanje schengenskega območja se je začelo leta 1985, ko je pet držav podpisalo Schengenski sporazum, ki je določal postopno odpravo kontrol na skupnih mejah. Sporazum je leta 1990 dopolnila Konvencija o izvajanju Schengenskega sporazuma, ki je določila dokončno odpravo kontrol na notranjih mejah, pa tudi vrsto potrebnih spremljevalnih ukrepov. S konvencijo so se okrepile kontrole na zunanji meji, opredelili postopki za izdajo enotnih vizumov, vzpostavljen je bil schengenski informacijski sistem (SIS), okrepili pa so se tudi policijsko sodelovanje na notranjih mejah in ukrepi proti prometu s prepovedanimi drogami.

Ključni datumi

Schengenski sporazum je dobil ime po luksemburški vasici na tromeji med Luksemburgom, Francijo in Nemčijo. Schengensko sodelovanje, ki se je začelo na medvladno pobudo, je zdaj del pravnega reda EU.

Junij 1985

Belgija, Nemčija, Francija, Luksemburg in Nizozemska podpišejo Schengenski sporazum.

Junij 1990

Belgija, Nemčija, Francija, Luksemburg in Nizozemska podpišejo Konvencijo o izvajanju Schengenskega sporazuma.

Marec 1995

Konvencija začne veljati, kontrole na mejah med Belgijo, Nemčijo, Španijo, Francijo, Luksemburgom, Nizozemsko in Portugalsko pa se odpravijo (Španija in Portugalska podpišeta sporazum junija 1991).

Oktober 1997

Odpravijo se kontrole na meji z Italijo (ki sporazum podpiše novembra 1990).

December 1997

Odpravijo se kontrole na meji z Avstrijo (ki sporazum podpiše aprila 1995).

14. junij 1985 – Wim van Eekelen (NL), Robert Goebbels (LU), Catherine Lalumière (FR), Waldemar Schreckenberger (DE) in Paul Keersmaecker (BE) podpišejo Schengenski sporazum.

Maj 1999

Z Amsterdamsko pogodbo se schengensko sodelovanje vključi v pravni okvir EU.

Januar 2000

Odpravijo se kontrole na meji z Grčijo (ki sporazum podpiše novembra 1992).

Marec 2001

Odpravijo se kontrole na mejah z Dansko, Finsko, Švedsko, Islandijo in Norveško (ki sporazume podpišejo decembra 1996).

December 2007

Odpravijo se kontrole na kopenskih in morskih mejah s Češko, Estonijo, Latvijo, Litvo, Madžarsko, Malto, Poljsko, Slovenijo in Slovaško.

Marec 2008

Odpravijo se mejne kontrole na letališčih na Češkem, v Estoniji, Latviji, Litvi, na Madžarskem, Malti, Poljskem, v Sloveniji in na Slovaškem.

December 2008

Odpravijo se kontrole na kopenski meji s Švico (ki sporazum podpiše oktobra 2004).

Marec 2009

Odpravijo se mejne kontrole na letališčih v Švici.

December 2011

Odpravijo se kontrole na meji z Lihtenštajnom (ki sporazum podpiše februarja 2008).

Kaj sledi?

EU za zunanjo mejo razvija program „pametne meje“. Sestavljen je iz sistema vstopa/izstopa, ki bo izboljšal kontrole na mejah in se bo uporabljal v boju proti nezakoniti migraciji, hkrati pa bo rednim in vnaprej preverjenim popotnikom olajšal prehod meje.

Poleg tega si EU prizadeva za spremembo vizumskega postopka, da bi okrepila povezave z drugimi področji politike,

kot je turizem, in da bi dodatno olajšala postopke za redne popotnike. Proučuje se tudi možnost nove vrste vizuma, tj. „popotniški vizum“, s katerim bi lahko oseba prebivala na ozemlju dveh ali več schengenskih držav več kot 90 dni, vendar največ eno leto (z možnostjo podaljšanja še za eno leto).

Dodatne informacije ...

... v zvezi s schengensko zakonodajo in predpisi so na voljo na spletišču Generalnega direktorata za migracije in notranje zadeve: ec.europa.eu/home-affairs/doc_centre/borders/borders_schengen_en.htm;

... v zvezi z zakonodajo in predpisi držav članic EU na področju migracije so na voljo na portalu EU o priseljevanju: ec.europa.eu/immigration.

ec.europa.eu/home-affairs

ec.europa.eu/commission/2014-2019/avramopoulos

Spremljajte nas na Twitterju:

@EUHomeAffairs

@Avramopoulos

Urad za publikacije

Tiskana izdaja	ISBN 978-92-79-46091-3	doi:10.2837/35275
Izdaja PDF	ISBN 978-92-79-46102-6	doi:10.2837/46240